

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Харківської державної
академії дизайну і мистецтв
проф. Олександр СОВОЛЄВ

2024 р.



ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

ЧЖАН Ся «Портретний живопис Китаю кінця XX – початку XXI століття: типологія та художні особливості» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво).

Дисертація ЧЖАН Ся «Портретний живопис Китаю кінця XX – початку XXI століття: типологія та художні особливості» виконана на кафедрі аудіовізуального мистецтва Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Тема дисертації затверджена Вченою радою ХДАДМ (протокол № 7 від 27 листопада 2020 року).

У попередній експертизі дисертації, проведений на базі аудіовізуального мистецтва ХДАДМ, бере участь два рецензенти; кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри живопису КОВАЛЬОВА Марія Миколаївна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методологій крос-культурних практик ТАРАСОВ Володимир Володимирович.

За результатами аналізу змісту дисертаційного дослідження ЧЖАН Ся поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, а також враховуючи підсумки публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації, яку проведено на кафедрі аудіовізуального мистецтва 23 травня 2024 року визначено наступне:

1. Актуальність теми дисертації портретного мистецтва Китаю кінця XX-го та початку XXI-го століть полягає в його важливості для розуміння еволюції культурного ландшафту та художніх трансформацій у цьому періоді. У зв'язку зі значущими змінами в суспільстві, глобалізацією та культурним обміном, китайське портретне мистецтво стало платформою для висловлення нових ідентичностей, ідей та експериментів. Це напрямок мистецтва є важливим в контексті взаємодії традиційних китайських художніх цінностей та сучасних тенденцій. Вивчення портретів цього періоду дозволяє розкрити унікальний характер виразності, експериментів і новаторства, які вносять митці у свої роботи. Також ця розвідка може пролити світло на сприйняття та інтерпретацію китайського мистецтва в глобальному контексті. Зокрема, у зв'язку зі зростанням інтересу до сучасного китайського мистецтва у світі, вивчення

портретів цього періоду набуває особливої важливості для артистів, дослідників і широкої громадськості. Ураховуючи динаміку розвитку культури, осмислення портретного мистецтва Китаю відображається в його сучасних тенденціях, що робить цю тему актуальною і перспективною для подальших досліджень. Більше того, вивчення портретного мистецтва Китаю вказує на те, як сучасні художники адаптуються до нових технологій, виражають свою ідентичність у новому соціокультурному контексті і взаємодіють з глобальними мистецькими течіями. Розгляд творчості художників зазначеного періоду може розкрити специфічні риси, що визначають китайське портретне мистецтво в епоху глобалізації. Крім того, аналіз портретів надасть можливість зрозуміти, як елементи китайської традиційної культури взаємодіють із сучасними виразними засобами, а також, яким чином художники експериментують з формою, стилем та суб'єктивністю у своїх роботах. У кінцевому підсумку, актуальність дослідження полягає в тому, що воно відкриває двері до розуміння та оцінки культурної еволюції в мистецтві Китаю, а також стимулює діалог між сучасними художниками, критиками і глядачами, що має важливе значення в умовах взаємодії світових культурних впливів. Дослідження портретного мистецтва Китаю кінця ХХ - початку ХХІ століття також є актуальним з огляду на його вплив на формування ідентичності та самосвідомості сучасного китайського суспільства. Портрет стає своєрідним дзеркалом, в якому відбиваються культурні, соціальні та психологічні аспекти епохи. Розглядання змін у стилі, техніці та тематиці китайського портрету дозволяє вивчити, як відбувається становлення нового образу китайця в мистецтві. У сучасному світі, де глобальні виклики вимагають розуміння та співпраці між різними культурами, дослідження китайського портретного мистецтва може сприяти взаєморозумінню між націями та сприяти культурному обміну. Сучасні тенденції в цьому мистецтві можуть бути ключовим елементом в діалозі не лише внутрішньо китайському, але й на світовому масштабі. Отже, вивчення китайського портретного мистецтва допомагає не лише прослідкувати його естетичні та технічні інновації, але і розкриває його роль у формуванні сучасної культурної картини Китаю, сприяючи обміну ідеями та створенню нових культурних концепцій.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри. Дослідження виконано відповідно до плану наукової роботи Харківської державної академії дизайну і мистецтв за темою «Сучасне українське мистецтвознавство в контексті Схід-Захід» (затверджено Вченою Радою ХДАДМ 29 жовтня 2021 року, протокол №15).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Автором досліджений розвиток портретного мистецтва Китаю кінця ХХ початку ХХІ сторіччя, виявлені етапи розвитку, проведена типологізація та мистецтвознавчий аналіз творів, проаналізовано поєднання традиційних технік та прийомів у поєднанні з появою нових авторських підходів та технік. Головні наукові результати роботи отримані автором особисто.

4. Новизна основних результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що:

– *уперше* досліджено розвиток сучасного китайського портретного живопису ХХІ століття.;

– *проаналізовано* значний масив художніх робіт, досліджено творчість сучасних мистців портретистів, встановлено взаємозв'язок їх творчості з розвитком світового мистецтва;

– *введено* в науковий обіг, типологізовано та описано значний масив робіт сучасних портретистів;

– *визначено* основні напрями та художні особливості китайського портретного мистецтва ХХІ століття;

– *установлено* впливи політичних, зовнішніх та внутрішніх економічних та соціальних факторів на розвиток портретного мистецтва на зламі століть;

– *показано*, що портретне мистецтво займає значну нішу у творчому доробку китайських мистців ХХ – початку ХХІ ст.;

– *удосконалено* уявлення про місце портретного мистецтва в сучасній живописній традиції Китаю; *набуло подальшого розвитку* розуміння розвитку китайського портретного мистецтва кінця ХХ століття.

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Дисертація ЧЖАН Ся містить вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, список ілюстрацій та альбом ілюстрацій. Висновки до кожного розділу дисертації є науково обґрунтованими, а їхній зміст підтверджується наявним аналітичним та візуальним матеріалом. Дослідження завершується загальними висновками, що підсумовують зміст роботи, є логічними та такими, що відображають ключові положення дисертаційної роботи. За структурою, змістом, рівнем виконання, актуальністю, науковою новизною, оформленням, мовою та стилем дисертація ЧЖАН Ся відповідає вимогам, які пред'являються до оформлення кваліфікаційних дисертаційних робіт. Обсяг дисертації відповідає нормам, викладеним у «Положенні про порядок присудження наукового ступеня доктора філософії у ХДАДМ». Представлене дослідження не містить академічного плагіату. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів у роботі мають відповідні посилання на джерело з дотриманням встановлених вимог.

6. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вона дає розуміння перехідного етапу розвитку портретного живопису Китаю кінця ХХ початку ХХІ століття. Досліджує появу нових тем, технік та сюжетів, що з'являються в китайському портретному мистецтві на зламі століть. Також полягає і в можливості використання матеріалів дослідження, основних положень у ході викладання мистецьких курсів з живопису, рисунку та загальних мистецьких курсів з історії мистецтв, історії Далекого Сходу, сучасному мистецтві Китаю тощо. А також можуть бути використані при розробці навчально-методичних посібників і програм теоретичних та практичних курсів із портретного мистецтва й китайського живопису. Ці концепції можуть послужити теоретичним фундаментом для практичного навчання майбутніх художників у вищих навчальних закладах України та Китаю.

7. Апробація результатів дослідження здійснювалась у вигляді доповіді на міжнародній науково-практичній конференції із публікацією тез, а саме: ЧЖАН Ся. Творчість Цзена Фанджі II Міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих вчених «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір». 13-14 травня 2021 р. Т. 2. Запоріжжя, 2021. С. 122-123.

8. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. Основні результати дисертації були оприлюднені в 3 наукових публікаціях: всі вони — у фахових виданнях, що включені до переліку МОН України, 3 — у збірниках матеріалів і тез наукових конференцій. ЧЖАН Ся має 4 самостійні публікації.

СПИСОК НАУКОВИХ ПРАЦЬ, В ЯКИХ ОПУБЛІКОВАНІ ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. ЧЖАН Ся. Портретне мистецтво Лю Сялун: провідні мотиви та особливості художньої мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. № 69 Т. 3 С. 80-83.

2. ЧЖАН Ся. Сучасний китайський портрет: представники, тенденції, особливості художньої мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. № 67. Т.2. С 146-150.

3. ЧЖАН Ся. Особливості художньої мови в китайському портреті другої половини 20 – початку 21 століття. *Fine Art and Culture Studies*. 2023. № 3. С. 168-173.

ПУБЛІКАЦІЇ, ЯКІ ДОДАТКОВО ВІДОБРАЖАЮТЬ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. ЧЖАН Ся. Творчість Цзена Фанджі. II міжнародна науково-практична конференція студентів та молодих вчених «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір». 13-14 травня 2021 р. Т. 2. Запоріжжя, 2021. С. 122-123

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження ЧЖАН Ся «Портретний живопис Китаю кінця ХХ – початку ХХІ століття: типологія та художні особливості» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво).

2. Вважати, що за актуальністю, проблематикою, змістом, ступенем наукової новизни, теоретичною та практичною цінністю здобутих результатів, обґрунтованістю висновків дослідження дисертація ЧЖАН Ся «Портретний живопис Китаю кінця ХХ – початку ХХІ століття: типологія та художні

особливості» повністю відповідає науковому профілю спеціальності «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво), вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2016 року № 261, та пункту 11 «Порядку присудження ступеня з присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій та апробацій дослідження, а також за результатами публічної презентації наукових результатів дисертації рекомендувати дисертацію ЧЖАН Ся «Портретний живопис Китаю кінця XX – початку XXI століття: типологія та художні особливості» за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво) до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

ГОЛОВА

фахового семінару:

кандидат мистецтвознавства,
доцент


Владислав КУТАТЕЛАДЗЕ

«23» травня 2024 року